

NOTTEBOHM

ACTUEEL uitgave November 2021

Inhoud

In de kijker.....	2
Bewonersnieuws	3
AANDACHT.....	5
Het Leven Zoals het is Te Nottebohm:	5
KOEKJES VERKOOP LOTUS	6
Denkoefeningen door Dhr. Coninx	6
Even lachen	7
Stafke heeft voor u gelezen.....	8
Treasure Kindness	9
Intussen in De Meander.....	11
Zeemansverhalen door Sparks.....	12
Oktober in beeld.....	16
In de buurt.....	21
Breiclub	22
Lou op bezoek (Hondje van Lieve)	23
Geschiedenis van de wijk	23
Gedichtenhoek	31
Activiteitenkalender.....	33
Data om reeds in je agenda te zetten	35

In de kijker

Grote Schijn donderdag 4 november om 18u30

Beleef een prachtige avondwandeling in het rivierenhof met lichtspektakels.

Enkel voor ingeschreven bewoners.

Antwerpen met gids om 14u

Op donderdagnamiddag zullen we per verdieping de straten van Antwerpen verkennen aan de hand van onze eigen stads gids Michel.

Je kent hem wel , hij staat al jaren op vrijdag en zaterdag in Café Biart samen met zijn echtgenote Claudine.

Overige datum :

Gelijkvloers : 25 november

Week van de Senior : 15 – 19 november 2021

Maandag : Openingsfeest met accordeon concert in Café Biart om 14u30

Dinsdag : Feestelijke smul met home made Brusselse wafels Café Biart 14u30

Woensdag : Ontbijtbuffet in Café Biart vanaf 9u

Donderdag : Mosselvestijn in Café Biart vanaf 11u30

Lezing Alex Elaut stadsgids Nottebohmzaal om 15u

Vrijdag : Afsluitfeest met concert Bal Mystic Chanson om 14u30

Schoenenverkoop VAGO vrijdag 26 november

Nieuwe schoenen nodig ? Kom dan zeker langs in de Nottebohmzaal vanaf 14u30 voor een groot assortiment en vriendelijke bediening.

Rolstoelconcert

Kom mee genieten in het oude badhuis district Antwerpen voor een concert van Vocaliste Wen Bellens.

Enkel voor ingeschreven bewoners.

Bewonersnieuws

We vieren de verjaardag van:

- 1/11 Mevr. Roex Cecile
- 4/11 Mevr. Davids Steiniger
- 5/11 Dhr. Van Gool Robert
- 6/11 Mevr. Lucienne Byl
- 6/11 Mevr. Schroeyers Vera
- 7/11 Dhr. Harvent Raoul
- 11/11 Mevr. Saeremans Monique
- 17/11 Dhr. Buyle Hugo
- 20/11 Mevr. Molkens Yvette
- 22/11 Mevr. Jordens Hélène
- 26/11 Mevr. Floren
- 27/11 Mevr. Plettinx Maria

28/11 Mevr. Van Drom Christiane

30/11 Mevr. Schreiber Viviane

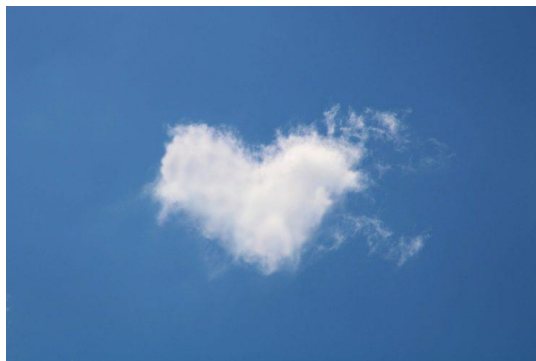

We namen afscheid van :

René Van Dessel is overleden in het ziekenhuis op 20 oktober 2021.

René woonde hier samen met zijn echtgenote Marthe (+23.08.21) sinds maart 2018 in leefgroep 1AB.

René was 97 jaar. Onze gedachten gaan uit naar de familie, vrienden, kennissen en etc. van René. Onze oprechte deelneming.

AANDACHT

KAPSTER IS GESLOTEN

op MAANDAG 1 NOVEMBER

***ALLE GEPLANDE AFSPRAKEN WORDEN NAAR
VOLGENDE WEEK GEZET.***

Het Leven Zoals het is Te Nottebohm:

Marina Bal , afdeling onderhoud neemt ons mee op een werkdag in Nottebohm.

Om 7u30 start mijn werkdag , maar ik ben altijd véél te vroeg. Dus maak ik eerst mijn poetskar in orde en dan drink ik samen met de collega's nog een tas koffie voor onze uren beginnen.

Ik begin de ochtenddienst op het gelijkvloers , waar ik verantwoordelijk ben voor het poetsen van de inkom , de burelen , de Nottebohmzaal en de gang.

Daarna begin ik met de kamers en de gangen te poetsen op 1B.

Tussendoor was ik alle poets – en stofdoeken voor de volgende dag. Ik zorg ervoor dat alles klaar hangt voor mijn collega's voor de dag nadien.

Mijn andere taken zijn voornamelijk de wasserij sorteren (kledij personeel) , karren van de wasserij verdelen per afdeling , de stock opschrijven en opvullen zoals tafellakens , handdoeken , ...

Alhoewel het elke dag hetzelfde is , is het toch een zeer afwisselende job.

Binnen enkele maanden ga ik op pensioen en ik zal het erg missen.

Voornamelijk de gesprekken met de bewoners , het sociale contact , nieuwe mensen ontmoeten, ons verkleden met feestdagen zoals Halloween , Kerstmis en

als de Rode Duivels spelen. Ook de playbackshow ga ik erg missen. Daar doe ik al jaar en dag aan mee voordat corona kwam.

We hebben onze pauzes van 10u15 – 10u30 en van 12u-12u30.

KOEKJES VERKOOP LOTUS

Wie koekjes heeft besteld voor de lotus actie ;

Deze worden verwacht midden november

en kunnen dan opgehaald worden.

Bedankt voor jullie bijdrage 😊

Denkoefeningen door Dhr. Coninx

OPLOSSINGEN VORIGE WEEK

MERCKX / HERMANS / DAMIAAN / BREL / PIEN / SOENENS /
GRANATA / HENIN / DIANA / MATHILDE / LOOY / ABRAHAM

**VUL IN ELK SPREEKWOORD DE TWEE ONTBREKENDE
WOORDEN IN. DE IN TE VULLEN WOORDEN VINDT U
ALFABETISCH IN HET ONDERSTAANDE ROOSTER.**

1. Al is een leugen nog zo De waarheid achterhaalt ze
2. Gekken en schrijven hun namen op deuren en
3. Als de wijn is in de is de wijsheid in de

4. Wie t' kleine niet is het grote niet
5. Als de van huis is dansen de Op tafel.
6. De weg naar de is geplaveid met goede
7. Alle leiden naar
8. Een is gauw
9. Wie een wil slaan vindt altijd wel een
10. De wordt nooit zo gegeten als ze wordt opgediend.

DWAZEN / EERT / GLAZEN /GEVULD/HEL / HOND/ KAN/
 KINDERHAND/KAT / MAN / MUIZEN/OPGEDIEND /ROME/ SNEL
 /STOK/ SOEP / VOORNEMENS / WEL / WEERD / WEGEN

Even lachen ...

Stafke heeft voor u gelezen..

Sinjoerenstad, ... Antwerpen heeft een heleboel bijnamen, maar dit is ongetwijfeld de meest courante. De geuzennaam, eretitel of bijnaam 'Sinjoor' voor de Antwerpenaar dateert uit de periode van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). De Spanjaarden bezetten onze stad en de elite noemde zich graag 'señor', het Spaans voor 'deftige heer'. Het eliteira is gebleven. Vandaag nog mag enkel wie binnen de Spaanse Omwalling (tussen De Leien en de Schelde) is geboren en wiens beide ouders Sinjoor zijn, zich Sinjoor noemen. Wanneer je in Antwerpen stad bent geboren, maar je ouders niet, dan ben je een pagadder.

Een andere naam voor Antwerpen is Koekenstad. In betere tijden stonden in Antwerpen stad wel twintig koekjesfabrieken. Rond 1885, startte Edward Jacobus De Beukelaer, op gronden gekocht van de Zoo, de productie van koekjes. De geur van de industriële bakkerij in de Lange Kievitstraat vlakbij het Centraal Station, was voor de vele treinreizigers de eerste aangename kennismaking met Antwerpen stad. En zo kwam onze stad snel aan haar bijnaam 'Koekenstad'. De fabriek verhuisde in 1963 naar Herentals. Ook op het Zuid rook het lekker. In 1895 begon Edouard Parein met de industriële bereiding van koekjes. De biscuiterie vulde de driehoek tussen de Brussel-, Ieper- en Montignystraat op het Zuid. Het gebouw is vandaag van de Karel de Grote-Hogeschool. Parein was bekend om zijn Tuc-koekjes en chocoladewafels.

Antwerpen is ook een chocoladestad. Belgische chocolade heeft een wereldwijde renomme, en Antwerpen speelt daar een belangrijke rol in. Het verhaal startte meer dan 175 jaar geleden. In 1845 opent de eerste chocoladefabriek van België, Meurisse in de Hoveniersstraat. Meurisse creëerde een resem beroemde chocolademerken, die gedurende de

hele 20ste eeuw immens populair waren. De oudere generatie kent ongetwijfeld nog de Boy Scouts-, de Perrette en Finor-reep. Meurisse was innovatief. In 1904 introduceerde het Antwerps merk de eerste chocoladereep in België. In 1954 innoveerde het met een fondant chocolade met pralinévulling. Het bedrijf werd overgenomen door multinational Kraft en het merk werd uiteindelijk stopgezet. Maar vandaag is Meurisse als een feniks terug. Zes generaties later pikt de familie opnieuw de draad op. De achter-achter-achterkleinzonen van de stichter kochten de merkrechten terug en herlanceerden het iconische merk. Zij combineren de kwaliteit van echte Belgische chocolade met gedurfde smaken en een duurzame, ethische aanpak. Traditie, ervaring en innovatie, daarmee zijn zij een start-up met 175 jaar ervaring.

In de jaren 1950-70 waren er in Antwerpen meer dan 30 chocolatiers die pralines maakten. Bastin, Burie, Del Rey en Goossens zijn de oudste nog bestaande Antwerpse chocolatiers van die generatie. Velen sloten in de vorige eeuw wegens gebrek aan opvolging maar intussen wordt de fakkel overgenomen door een nieuwe generatie 'chocolatiers'. Onze stad heeft niet alleen een rijke chocolade ambacht. Antwerpen is de enige stad in België met een link naar industriële chocoladeproductie. Voor de Tweede Wereldoorlog werd op de Belgiëlei 37 het toen bekende chocolademerk 'Vanova' geproduceerd. Het Zwitserse Nestlé nam het merk en de gebouwen over en verkocht ze in de jaren 90 door aan de Amerikaanse multinational Cargill Cocoa & Chocolate. De gebouwen op de Belgiëlei zijn nog altijd operationeel.

Niet verwonderlijk dus dat het chocolademuseum 'Chocolate Nation' Antwerpen uitkoos als thuishaven.

Stafke

Treasure Kindness

First II, Pinehurst Road, Farnborough Business Park, Farnborough, Hampshire GU14 7BF
01252 555046; www.countrylife.co.uk

Treasure kindness

BE kind, for everyone you meet is fighting a hard battle,' runs an old quotation. It was certainly generosity and politeness that helped soften the shock and fear of those early, dark days of lockdown. Despite the anxiety, and the distressing daily bulletins, the prevailing atmosphere was one of courteousness and civility, as people stepped aside on pathways with polite nods and smiles, and said: 'No, after you,' to a key worker in a rush.

Volunteers mobilised to shop for the infirm and vulnerable; hospital staff did their poignant best to enable family communication with the seriously sick; and many carers went to extraordinary lengths of selflessness to ensure they could continue to care. As Mark Twain wrote: 'Kindness is the language which the deaf can hear and the blind can see.'

Shopkeepers and delivery drivers worked all hours; cheery postmen and binmen were greeted with new gratefulness; musicians, many of whom face financial ruin, performed

for free to cheer us up; fashion houses switched to making PPE and phenomenal sums of money were raised for charity.

As the weeks slide past, there seems to be a danger that this spirit of communal benevolence is eluding some parts of society. The words of George Sand—'Guard well within yourself that treasure, kindness'—have sudden resonance amid palpable heightening tension. Everyone wants this dismal limbo to end, but now frustration is spilling over, whether manifested in too-fast driving, illicit camping, attacking police officers,

the hounding of public figures, grassing-up of neighbours or just sheer bad manners.

The union for shop workers reports quite astonishing levels of rudeness to supermarket staff by impatient customers; the Wildlife Trusts say public behaviour is the worst they've ever known at their reserves, with disturbance to birds' nests, fires from portable barbecues and fly-tipping.

An unfortunate confrontation looms on the horizon between those residents of coastal resorts and national parks who want the peace and quiet maintained and those who are desperate to jump-start a demoralised local economy. Here, it's essential that compromise is found, for lockdown has not treated everyone equally.

When times are desperate, friendliness and consideration transcend the darkness and form the best defence. 'Three things in human life are important,' Henry James wisely opined. 'The first is to be kind; the second is to be kind; and the third is to be kind.'

Vertaling :

Schat vriendelijkheid.

Wees vriendelijk voor iedereen die je ontmoet die een harde strijd aan het vechten is. Het was zeker vrijgevigheid en beleefdheid dat de schok van de donkere dagen tijdens de lockdown hebben verzacht. Ondanks de angst en het ontstressen van dagelijkse zorgen, waren hoffelijkheid en beleefdheid overheersend in de atmosfeer wanneer de mensen zij aan zij liepen met beleefde knikken en glimlach. Ze zeiden "Nee, na u" aan een werknemer in haast.

Vrijwilligers deden boodschappen voor de mindervaliden en kwetsbaren. Ziekenhuis personeel deed hun uiterste best om communicatie mogelijk te maken met de ernstig zieke en hun familie. Veel verzorgers deden uitzonderlijke afstanden van onbaatzuchtigheid en bleven hun zorgen bieden waar nodig. Zoals Mark Twain schreef : Vriendelijkheid is de taal die de blinde kan zien en de doven kunnen horen. Winkeliers en bezorgers deden lange uren, vrolijke postbodes en drivers werden begroet met nieuwe dankbaarheid. Muzikanten, van wie velen financieel geruïneerd werden, traden gratis op om ons op te vrolijken.

Modehuizen stapten over tot het maken van pbm's en fenomenale geldbedragen werden opgehaald door goede doelen. Naarmate de weken verstreken, lijkt het gevaar te bestaan dat deze geest van cummonale welwillendheid aan sommige delen van de samenleving is ontsnapt. De woorden van Georges Sand: “Bewaak goed in jezelf die schat, vriendelijkheid “ – hebben plotselinge resonantie te midden van voelbare verhoging van de spanning. Iedereen wil dat er een einde komt aan dit sombere spel , maar nu slaat de frustratie over, of dit nu tot uiting komt in te snel rijden, ongeoorloofd kamperen, een slechte houding tegenover politieagenten, het opjagen van publieke figuren, het oppotten van burens of gewoon pure slechte manieren. De vakbond voor winkelarbeiders meldt nogal verbazingwekkende mate van onbeschoftheid tegenover supermarktpersoneel door ongeduldige klanten; “ The Wildlife trusts “ zeggen dat het gedrag van het publiek het ergste is dat ze ooit hebben gekend in hun reservaten, dit met verstoring van vogelnesten, vuur door draagbare barbecues en sluikstorten.

Er doemt een ongelukkige confrontatie op aan de horizon tussen de inwoners van kustplaatsen en nationale parken die rust en stilte willen behouden en degenen die wanhopig een gedemoraliseerde lokale gemeenschap een vliegende start willen geven. Hier is het essentieel dat een akkoord wordt gevonden , want de lockdown heeft niet iedereen eerlijk behandeld. In wanhopige tijden , overstijgen vriendschappen en consideratie de duisternis en vormen de beste bescherming. “ Drie dingen in het mensenleven zijn belangrijk “ zegt Henry James “ Het eerste is vriendelijk zijn , het tweede is vriendelijk zijn en het derde is vriendelijk zijn.

Ingezonden door – Margaret Cripps.

Intussen in De Meander

Woont u nog thuis of in een assistentiewoning? Wilt u een keer proeven van de sfeer in het dagbestedingscentrum of kennismaken met het gloednieuwe programma? Bel dan even naar het team van de meander voor meer info 03/259.18.19.

Het team van de meander ontvangt u graag met open armen.

Enkele sfeerbeelden : koken met Yvette en Jos , wandeling in het Hertoghe Park , creatief atelier : herfstdecoratie , mosselfestijn met lekkere wijn.

Zeemansverhalen door Sparks

Zeemansverhalen

Toen we in Dakar (Senegal) hepatitis opgelopen hadden moesten we in quarantaine op kamp zeeburg in Amsterdam.

Het was een oud militair kamp en werd speciaal gebruikt voor zeelui en andere patiënten die een besmettelijke ziekte opgelopen hadden.

Er was een ziekenzaaltje, een soort cafetaria en een ruimte voor ontspanning met een biljart, voetbalspel en een dart's bord.

Verder een kleine bibliotheek, allerlei spellen, zoals schaken, dammen en er waren kaarttafels, dus, al met al, goed verzorgd.

Af en toe werd er een film gedraaid en er was een leeszaal waar je je kon laten inschrijven voor een soort correspondentieclub.

Dat waren dames, die correspondeerden met gevangenen en andere personen die een tijdje uit de maatschappij waren, zoals wij op dat moment.

Familiebezoek was toegestaan, echter achter een glazen raam met een telefoonverbinding.

In die tijd was er nog geen kleuren TV, maar we waren tevreden met zwart/wit beeld.

We moesten daar blijven voor 6 weken, het eten was aangepast, geheel vetvrij om de lever zoveel mogelijk te sparen.

We waren allemaal behoorlijk vermagerd, ik was van 70 kg naar 52 kg gegaan en onze huidskleur was geel, vooral het oogwit.

Een van onze matrozen had via de correspondentieclub kennis gekregen met een jonge weduwe Bellatrix en op de foto te zien, waarop ze stond met een kalfje, was het een nog jonge vrouw.

Na afloop van de isolatieperiode kon je, als je dat wilde, naar een soort na verpleging, meestal waren dat boerenmensen, die een kamer beschikbaar stelde met kost en inwoning voor een bepaalde periode om aan te sterken.

Dat was voor mij niet nodig, want ik kon gewoon naar m'n ouders.

Die ene matroos is naar die boerenweduwe gegaan en jaren later kwam ik hem weer op een ander schip tegen en tijdens de wacht heeft hij mij zijn ervaringen verteld.

Hier zijn verhaal;

Via haar brieven kwam ik te weten dat ze in België woonde op een boerderijtje en dat ze weduwe was geworden, haar man was aan een hartaanval gestorven.

Ze had me uitgenodigd om de “herstelperiode” bij haar op de boerderij door te brengen.

Hoe ik daar moest komen had ze per brief uitgelegd; met de trein van Amsterdam naar Brussel, daar overstappen op een boemeltreintje richting het oosten, het was nabij de taalgrens ergens aan een riviertje. In Brussel moest ik telefoneren naar een buurvrouw, zodat ze me vanaf het station kon ophalen.

Toen ik aankwam stond ze daar met een tractor en mijn bagage opgeladen achter de zetel, zat ik dicht naast haar want er was niet veel ruimte.

Na een kwartiertje kwamen we aan op haar erf, het was niet zo’n groot huis, er was een grote keuken met aanliggend een zitkamer, boven twee slaapkamers en daarboven nog een kleine ruimte onder het dak..

Verder was er een grote schuur of stal, waarin een koe stond, wat konijnenhokken en een kippenhok.

Ze wees me de logeerkamer, die naast haar slaapkamer was en zei dat ik mijn koffer kon leegmaken en de spullen in een kast kon zetten, daarna nodigde ze me uit om thee te komen drinken beneden in de keuken.

Ze stelde zich officieel voor en legde uit, dat ik met het doen van kleine klusjes mijn “kost” moest verdienen, de rest werd betaald door de ziekenkas.

Dat werkzaamheden bestond uit, de kippen voeren, de hokken van de konijnen schoonmaken, de stal uitmesten en verder allerlei kleine werkjes uitvoeren.

Ik had daar natuurlijk geen bezwaar tegen, integendeel ik vond het wel leuk om de “boerenstiel” eens mee te mogen maken.

Ze zei dat ik rustig maar eens rond moest kijken, terwijl zij intussen met het eten begon.

Met het rondkijken zag ik twee oude fietsen staan, met platte banden en ik vond een grote balans weegschaal met gewichten, die ik wel kon gebruiken om mij wekelijks te kunnen wegen, zodat ik kon controleren of mijn oude gewicht weer terug kwam.

Het eten was geweldig, ze was een goede kok en tijdens de maaltijd vertelde ik haar dat ik die oude fietsen gezien had en of ze het goed vond dat ik die weer in orde mocht brengen, dat was een goed idee, zei ze.

Na het eten een borreltje en ik wilde persé helpen met de afwas wat goed gevonden werd.

Daarna een beetje bijpraten tot bedtijd en ze zei dat ik de volgende morgen kon blijven liggen, omdat zij vroeg de koe moest melken, daarna zou ze me roepen voor het ontbijt.

Ze kwam de volgende morgen ontbijt op bed brengen en omdat het nog tamelijk koud was kwam ze naast me liggen onder de dekens, ik had daar natuurlijk geen bezwaar tegen, daarna ging ze weer naar de keuken, zodat ik me kon wassen en aankleden.

Beneden vroeg ze mij of ik wat hout wilde hakken voor de kachel in de keuken en voor de open haard, dat deed ik met plezier en hakte meteen een voorraadje voor de komende dagen.

Ik maakte van de gelegenheid gebruik om me te wegen op de balans, echter de kleinste beschikbare gewichten gingen maar tot 5 kg, zodat ik met een paar kiezelsteentjes evenwicht bereikte, zodat ik in ieder geval kon zien of ik in gewicht toenam.

's Middags deden we samen de afwas na de maaltijd.

In de loop van de middag heb ik de fietsen in orde gebracht, zodat ik op de fiets naar het dichtsbijzijnde dorp kon gaan om wat technische inkopen te doen, want de radio had een nieuwe antenne nodig, want de ontvangst was niet zo goed en televisie was daar nog niet.

Na het avondeten, bij het borreltje, had ze de open haard aangestoken en konden we genieten van de warmte van het vuur, want 's avonds werd het toch wel fris.

Daarna naar bed en kwam ze weer even bij me liggen om warm te worden.

Ook kwam ze 's middags nog wel eens naar de stal voor een tussendoortje.

Zo vloog de tijd voorbij, maar snel in gewicht bijkomen deed ik niet, ik moest er niet veel kiezelsteentjes bijleggen op de weegschaal.

Toen kwam de tijd, dat ik weer naar Amsterdam terug moest, mijn z.g.n. herstel periode was voorbij, maar veel aangekomen was ik niet, nog geen 5 kilo.

Na een verdrietig afscheid bracht ze me naar het station en ik liep naar het perron want de treinen stonden er al.

Echter aan een kant van het perron waren ze bezig met graafwerken, zodat ik rond het stationsgebouwtje moest lopen en de trein ging voor m'n neus weg.

Het was een koude regenachtige dag en het station was onbemand, dus je kon nergens schuilen voor de regen en een koude wind.

De treinbegeleider van de andere trein had alles gezien, wenkte mij en stelde voor dat ik met zijn trein meeding in de andere richting en dan kon ik in het volgende station op de juiste trein stappen, want het was enkel spoor zodat de treinen toch op elkaar moesten wachten in de stations.

Bij aankomst in het volgende station stond op de andere kant van het perron de trein in de juiste richting te wachten en de treinbegeleider ging met mij mee naar de andere trein en vertelde z'n collega de situatie en zei dat ik een ex logé was van "hop-Marieke".

Ik begreep het niet goed want ik dacht dat ze Bellatrix heette.

Daarna vertrokken beide treinen en ik in de goede richting, ik kocht een kaartje en de man was zo vriendelijk een praatje te maken en zette mij bij een andere passagier, ook een nog jonge man uit Nederlands Limburg, die vertelde dat hij moest aansterken bij de weduwe Bellatrix na een genezen tbc.

De treinbegeleider zei; "weduwe" ??, ze is nooit getrouwd geweest, we noemen haar niet voor niets "hop-Marieke, die hoeft niet te trouwen er komt elke zes à zeven weken een nieuwe jonge logé om te herstellen.

Hier eindigt zijn verhaal; hij had in ieder geval een reusachtige goede tijd gehad.

Sparkst

P.S. De naam in het stukje is fictief, ook heb ik de naam van het dorpje maar niet vermeld.

Oktober in beeld

In de buurt

Sfeerbeelden van de burenborrel in Oktober , wekelijkse breiclub en koffie Hertoghe.

Breiclub

Lou op bezoek (Hondje van Lieve)

Geschiedenis van de wijk

Beste Lezers,

In de vorige rubriek geschiedenis van de wijk heb ik even de grenspaal aangehaald op het hoekje van de Prins Albertlei en de Grote Steenweg. Het is één van de laatste getuigen van de grensaanduidingen van het oude Markgraafschap Antwerpen, meer bepaald de Vrijheid van Antwerpen. Een

naam die echter niet zoveel meer zegt. De Markgravelei is er nog een herinnering aan. De Markgraaf van Antwerpen had hier zijn buitengoed. Het aloude Hof Ter Beke. De huidige straatnaam, Markgravelei dateert echter nog maar van 1846. Ze verwijst naar Willem Van de Werve (1504-1550), schout van Antwerpen, Heer van Schilde en Markgraaf van het Land van Ryen. Op 18 januari 1547 kocht de grondspeculant Gilbert Van Schoonbeke het landgoed "Ter Beke" (reeds vermeld in 1309). Het domein bedroeg toen 46 ha in de Vrijheid van Antwerpen ten zuiden van de stadswallen. Van Schoonbeke opende zelf de Lange Lei (Markgravelei), hoofdas van de wijk. In minder dan twee jaar raakte 75 % van de gronden verkaveld en verkocht.

Wie was nu eigenlijk die Markgraaf?

We frissen even onze streekgeschiedenis op.

HET MARKGRAAFSCHAP ANTWERPEN

De Markgraaf of markies van Antwerpen was voor de Hertogen van Brabant een ambtstitel. Het was het gebied sinds de 11de eeuw rond de steden Antwerpen en Breda. Het was een militair buffergebied van het Duitse rijk. Aan de overkant van de Schelde lag het Franse West-Frankenland. Eén van de bekendste markgraven was Godfried van Bouillon. Hij verkreeg het in 1076 uit de handen van Keizer IV. Door de Vrede van Aat ging het markgraafschap in 1357 naar Vlaanderen onder Lodewijk van Male. In 1405 valt het terug onder de Hertog van Brabant. In 1549 verkondigt Keizer Karel een Pragmatieke Sanctie uit. Het markgraafschap Antwerpen werd apart vermeld binnen het gebied van de Zeventien Provinciën. Na de Tachtigjarige Oorlog bleef Breda bij Staats-Brabant, terwijl Antwerpen onder de Spanjaarden terugvalt. De titel van markgraaf van Antwerpen bleef eerder een eretitel voor de schout van Antwerpen. Deze was de vertegenwoordiger van de Hertog van Brabant.

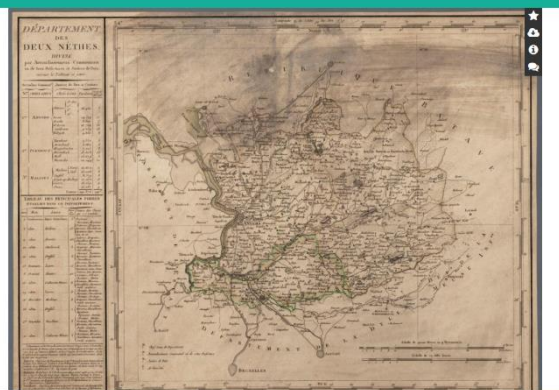

Oude militiezaal van het Antwerpse stadhuis. Schouw met beelden van Hendrik I, Maria van Bourgondië, Godfried van Bouillon, Filips de Goede en Jan I (gebeiteld door Alfons Peeters)

HET MARKGRAAFSCHAP WAS GROTER DAN DE STAD ANTWERPEN ALLEEN

Het bevatte oorspronkelijk dus de vrijheid van Antwerpen met zijn 7 grenspalen. Het markiezaat Bergen op Zoom, de baronie van Breda, en verder acht kwartieren, negen heerlijkheden en de versterking Zandvliet. De 8 kwartieren waren: het Land van Arkel met 13 dorpen (omgeving Lier), het Land van Rijen met 12 dorpen, de meierij Geel met 19 dorpen, de meierij Zandhoven met 21 dorpen, de meierij Turnhout met 15 dorpen, de meierij Herentals met 18 dorpen, de stad Lier met een 8 dorpen en het graafschap Hoogstraten met 12 dorpen. De negen heerlijkheden waren: Borgerhout, Berchem, Wilrijk, Merksem, Dambrugge, Mol, Arendonk, Dessel en Retie. Tijdens de Franse bezetting werd het markgraafschap ondergebracht in het departement van de Twee Neten alsook de Heerlijkheid Mechelen. Het wordt de basis van onze huidige Provincie Antwerpen. In onze buurt herinnert de Biartstraat en het Hof van Biart in de Karel Oomsstraat 69 (hierover later meer) nog aan deze Franse periode.

Jean François Ferdinand Biart (Estrées-lès-Crécy, 1774-Berchem, 1840). Hij

was afkomstig uit het Département de la Somme, en in 1794 samen met het Franse leger in de zuidelijke Nederlanden aanbeland. Biart huwde in 1797 in Antwerpen met Marie Françoise De Marteau (Antwerpen, 1766-Berchem, 1849), was ambtenaar aan de prefectuur van het Departement van de Twee Neten en later actief als ‘agens d’affaire’,

bankier en zakenman.

Kaart van het Departement van de Twee Neten

Dankzij de Hertogen van Brabant heeft de stad Antwerpen zich kunnen ontwikkelen tot een 16de -eeuwse wereldstad. Op het stadhuis prijkt aan de voorgevel links het Brabants wapenschild en de Brabantse vlag wappert nog altijd op het Steen. Ook het wapenschild van het Markgraafschap Antwerpen hangt rechts op de voorgevel van het Antwerps stadhuis. Het Steen of 's Herensteen is niet minder dan een versterkte burcht om de mark (grens is de Schelde) te bewaken. Bent u ook zo benieuwd naar de heropening van het Steen? Na de verbouwing heeft het nu twee torens. De aloude waar de

Brabantse vlag op wappert en de nieuwe die een uitzichtplatform zal bevatten. Hier zal zeker de Antwerpse vlag op wapperen. De Vlaamse Leeuw zal wat moeilijk zijn. Twee leeuwen op één gebouw....

wapenschild van Brabant op de voorgevel links van het Antwerps stadhuis

wapenschild van het markgraafschap Antwerpen op de voorgevel rechts van het Antwerps stadhuis

Het Steen van Antwerpen na renovatie in 2021

de markies van Antwerpen gesymboliseerd in de begrafenisstoet van Albert VII, aartshertog van Oostenrijk en landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden.

GRENSPALEN

Grenspalen of grensstenen worden meestal aan een knik van het grensgebied geplaatst. Normaal moet je de volgende grenspaal ook kunnen zien staan. Bekende hedendaagse grenspalen zijn die van het Drielandenpunt, waar de grenzen van België, Nederland en Duitsland samenkomen. China heeft zestien drielandenpunten en iets dichterbij in Europa heeft Oostenrijk negen drielandenpunten. Langs de grens van Nederland en België staan er rond de 400 grenspalen. In 1843 is de juiste landgrens vastgelegd en soms wordt er nog een

beetje geschoven of gediscussieerd. Zoals in Baarle-Hertog -Nassau met zijn enclaves. Ook het gebied van Moresnet in de buurt van Luik met zijn zinkmijnen was een gegeerd gebied. Het is de moeite om het boek te lezen: Opkomst en ondergang van een vergeten buurlandje door Philip

Dröge

Grenspaal op de grens tussen Nederland en België

DE ZEVEN GRENSPALEN VAN DE VRIJHEID VAN ANTWERPEN

Kaart van de Vrijheid van Antwerpen uit 1617

De kaart Marchionatus Sacri Romani Imperii van 1617 toont zowel het beeld van de stad als dat van de vrijheid Antwerpen. Op deze kaart zijn de grenspalen duidelijk te zien.

Er stonden zeven grenspalen aan de grote invalswegen van de Vrijheid van

Antwerpen sinds 1580. Deze palen uit zandsteen, bestonden uit een hoge vierhoekige in een punt uitlopende zuil op een sokkel. Op de zijkanten droegen zij de afbeelding van een “handpalm” of “handrug”. Het symboliseert dat je hier tol moest betalen maar dat je ook onder de rechtspraak van de stad viel. In 1863 werd de bareel van Berchem verplaatst naar de nieuwe omwalling. In 1875 werd de tol voorgoed afgeschaft. Volgens een artikel in het Heemkundig

tijdschrift van Berchem nr 60 in 2002 over de grenspalen zouden er momenteel slechts twee grenspalen van de Vrijheid van Antwerpen overgebleven zijn. De paal van Dambrugge – enige authentieke paal uit 1581- (locatie onbekend, wie weet hier meer over?) en deze van Berchem. De paal aan de grens van Berchem werd in 1779 vervangen door een nieuwe paal. In 1863 werd de paal verplaatst omdat hij de weg belemmerde aan den bareel. In 1886 weer verplaatst op vraag van de eigenaar van het hoekhuis van de Kraanstraat (Prins Albertlei) en de Grote Steenweg. Hier wordt een groot nieuw herenhuis gebouwd. Over dit gebouw en familie zullen we het in een volgende rubriek hebben.

Nu de paal van Berchem kent nog een verdere lijdensweg. In 1930 wordt de grenspaal weggehaald. Hij is eigendom van Bruggen en Wegen en werd beschouwd als waardeloos. In 1967 wordt door de Heemkundige Kring de vraag gesteld aan de Stad Antwerpen, waar zich de grenspaal zou kunnen bevinden. Wijlen voorzitter Armand Van Kerkhoven kreeg bericht deze paal te komen bezichtigen. De Heemkundige Kring mocht hem gratis hebben. De paal was zwaar beschadigd en het bovenstuk was verdwenen. Lange tijd werd het stil rond de grenspaal. In 1998 wordt er terug aandacht aan besteed. De paal was opgedoken en verbleef al 7 jaar op de binnenkoer van brouwerij De Koninck. Ook nu neemt de Heemkundige Kring en het District Berchem het initiatief om de grenspaal terug te plaatsen en te laten restaureren. Dit is ondertussen ook gebeurd en we kunnen er nog alle dagen van genieten.

Grenspaal van Berchem in 1929

Grenspaal van Berchem na 2002

DE GRENSPAAL WAS OOK EEN HISTORISCHE PLAATS

Op oude prenten wordt de locatie van de grenspaal ook afgebeeld. Zoals op de afbeelding van de Intocht van Matthias van Oostenrijk in Antwerpen in 1577. Ook Napoleon passeerde in 1803 via de Boomgaardstraat de grenspaal. Hij had zo ne grote dorst dat hij bij boer Janssens in de Boomgaardstraat afstapte om een glas melk te drinken. De boer kreeg daarvoor een gouden patacon. Dit was in de 18de eeuw het meeste gebruikte geldstuk in onze gewesten, maar niet in goud. Het glas melk was dus royaal betaald.

De intocht van Matthias van Oostenrijk in Antwerpen (1577) aan de grenspaal van Berchem

Herinneringspostkaart aan het bezoek van Napoleon aan boer Janssens

Berchem-lez-Anvers. — Ancienne ferme de la famille JANSSENS (rue du Verger). Napoléon I, se rendant à Anvers pour décréter le premier Bassin s'arrêta ici, demanda un verre de lait et remit au fermier un patacon d'or de 100 fr.

N. 96. G. H. — Reproduction interdite.

Berchem-bij-Antwerpen. - Hoeve der familie JANSSENS (Boomgaardstraat) waar Keizer Napoleon I, bij zijn doortocht naar Antwerpen, om den eersten Bassin te decreteren, stilhield en een glas melk gebruikte waarvoor hij den pachter eenen gouden patacon van 100 fr. schonk.

Verwelkoming van de President van Frankrijk, Raymond Poincaré, maarschalk Foch, generaal Weygaerd en Koning Albert I op 23 juli 1919

Tussen de twee figuren zie je de grenspaal staan.

© Stadsarchief Antwerpen
www.felixarchief.be

Geraadpleegde bronnen:

*Belpaire in de lei, Leicahier 1, Plakkaat & Co 2019, Karl Scheerlinck
Agentschap Onroerend erfgoed, Inventaris bouwkundig erfgoed: De
Markgravelei*

Felixarchief: fotoarchief

Heemkundige Kring Berchem: fotoarchief

Wikipedia: Markgraafschap Antwerpen.

Aanvullingen of opmerkingen op deze rubriek zijn steeds welkom.

email: Alex.elaut@proximus.be of tel: 0478 311253

© Alex Elaut

Gedichtenhoek

Surv Anoroc,

Ja ik weet het 't is wat moeilijk, 'k draai soms af en toe wat door,

kijk gewoon nog eens naar boven, lees de kop achterste voor.

't is misschien en rare titel maar hij is wereldberoemd,

't wordt het woord van 2020, zo dikwijls is 't al vernoemd.

Ik ga u zelfs meer vertellen, 't houd heel de wereld in de ban,

ooit begon het ver in China, in de stad genaamd Wuhan.

Hoe het hier bij ons belandde, wie het beestje bij zich droeg?

daar ga ik niet achter zoeken, één persoon was al genoeg.

Na Italië en Spanje kroop het stilaan naar omhoog,

helemaal tot in het noorden, 't zit daar zeker hoog en droog.

Zelf lig ik er niet van wakker maar het is een griezel beest,

wees voorzichtig en houd afstand, voor je 't weet ben j' er geweest.

'k herinner mij nog d' eerste beelden die ik zag op de TVee,

t 'waren leuk gekleurde bollen met wat stekel, 't viel best mee.

Ondertussen weet ik beter, 't is een dodelijk ornament,

de ravage die het aanricht, wereldwijd, is ongekend.

Alle dokters en verpleegsters vechten dag en nacht aan 't front,

nergens zien ze echt de vijand en toch dwaalt hij overal rond.

'k hoop dat we niet snel vergeten als het ooit voorbij zal zijn,

op gevaar van eigen leven, kregen ze het beestje klein.

Maar we zijn nog lang zo ver niet, ondanks al die reglementen,

er is nog heel veel miserie en dat kost een massa centen.

En we moeten ook veel missen, ons café en 't restaurant,

Ook ons haar blijft verder groeien, 't wordt stilaan wat ambetant.

En de kindjes zonder juffen, of de leraar zonder klas,

heel wat ouderen mogen enkel nog wat wuiven achter 't glas.

Ieder mens hier gaan vernoemen die de boel nog draaiend houd,

daar kan ik niet aan beginnen maar **“wel bedankt”** in duizendvoud

Maar uiteindelijk gaat het lukken en loopt alles weeral
vlot

wat een geluk, wij hebben kippen en die mogen uit hun
kot.

- Gust Moens -

Activiteitenkalender

Graag een planning van de maand op je kamer?

Hang deze gerust op om mee te zijn.

Of vraag een grote versie bij team wonen en leven.

dag	datum	uur	activiteit
Maandag	1 november		Allerheiligen - feestdag
Dinsdag	2 november	10u45 15u00	Allerzielen herdenking café Biart Handwerknamiddag Nottebohmzaal
Woensdag	3 november	10u30 15u00	Bewegingsgroep in de Nottebohmzaal Pannenkoeken smul in café Biart
Donderdag	4 november	18u30	Grote schijn uitstap Rivierenhof
Vrijdag	5 november	10u45 14u30 14u30	Eucharistie in Café Biart Vivaldi : Vier seizoenen concert op groot scherm in de Linde Herfstboeket 2A
Maandag	8 november	15u00	Bingo in Nottebohmzaal
Dinsdag	9 november	14u30 14u30	Koffieklets 1AB in de Linde Culturele Activiteit *2A
Woensdag	10 november	10u30 15u00	Bewegingsgroep in de Nottebohmzaal Smul : High Tea in Café Biart
Donderdag	11 november		Wapenstilstand - feestdag
Vrijdag	12 november	10u45 14u30	Eucharistie in Café Biart Virtuele Museumtoer Rembrandt Rijksmuseum in de Nottebohmzaal
Maandag	15 november	14u30	Openingsfeest week van de Senior met Frank de Accordeonist
Dinsdag	16 november	10u30 10u30 14u30	Herfst soep maken 1AB Soep maken 2A Feestsmul : Brusselse wafels café Biart
Woensdag	17 november	09u00	Ontbijtbuffet in Café Biart
Donderdag	18 november	11u30 15u00	Mossselfestijn Lezing Alex Elaut stadsgids Nottebohmzaal
Vrijdag	19 november	10u45	Eucharistie in Café Biart

		14u30	Afsluit receptie met Bal Mystic Chanson café Biart
Maandag	22 november	14u30	Bingo in de Nottebohmzaal
Dinsdag	23 november	14u30	Herfstwandeling (ingeschreven bewoners)
Woensdag	24 november	10u30	Bewegingsgroep in Nottebohmzaal
		15u00	Smul : Appelflap in Café Biart
Donderdag	25 november	14u30	Gids wandeling in Antwerpen gelijkvloers
Vrijdag	26 november	10u45	Eucharistie in café Biart
		14u30	Schoenenverkoop VAGO Nottebohmzaal
Maandag	29 november	14u30	Rolstoelconcert (ingeschreven bewoners)
Dinsdag	30 november	10u30	Koffie klets 2A
		14u30	Smul ter ere van Chanoeka : Oliebollen

De planning kan nog wijzigen. Raadpleeg daarom ook de weekkalenders die in de leefgroep omhoog hangen.

Voor de bewoners van de Foyer is er een ander activiteitenprogramma. In een vaste structuur zijn weerkerende rustmomenten en activiteiten aanwezig. Vanuit de foyer nemen bewoners ook deel aan activiteiten die elders in het woonzorgcentrum doorgaan. Hieronder een overzicht van een mogelijke weekplanning.

Dag	Voormiddag	Namiddag
Maandag	Krant	Muziek of beweging
Dinsdag	Kookactiviteit - Soep	Lekkernij
Woensdag	Quiz	Muziek beluisteren of wandeling in de tuin
Donderdag	Krant	Reminiscentie (koffieklets over vroeger)
Vrijdag	Eucharistie	Creatief samenzijn
Zaterdag	Krant	Film
Zondag	Krant	Koffie en gebak

Data om reeds in je agenda te zetten

Bezoek Brouwerij de Koninck donderdag 2 december 14u

Inschrijven kan vanaf 1 november 2021

*Opgelet : maximum deelname 30 personen (dit inclusief begeleiding)
15 bewoners kunnen zich dus inschrijven.*

*Uw artikel in de Nottebohm Actueel?
Dat kan! Stuur het naar animatie@nottebohm.be*